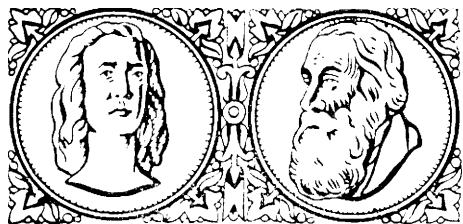

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET
ÉBRESZTÉSÉRE KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

ALAPITOTTA: DR. BOROS GYÖRGY

A gazdag ember és a szegény Lázár

Holbeinnak, a 16. század híres festőművészenek van egy 58 fametszetből álló allegorikus és szatirikus képcsoportozata, melynek címe: a haláltánc. Ezeken a képeken a festő mesteri módon állítja elénk a korabeli társadalom különböző osztályainak minden jellegzetes képviselőjét. A festő elképzelése alapján szemeink előtt elvonul a főpap, a király, a kereskedő, a lovag, a polgármester, az apáca, a grófnő, a földműves, a pénztét számláló gazdag és a sebeiben fetregő utcai koldus. A képcsoportozat minden egyes képén egy fantasztikus, csontvázszerű alak szerepel: a halál. Mindegyik képen a halál gunyolódik, fenyeget és diadalmaskodik. A társadalmi élet kényelmes, gondtalan és sok élvezetet nyújtó helyein berendezkedett emberek számára, akik a földi élet minden kínálkozó áldását kihasználni igyekeznek, a halál megjelenése természetszerűen szörnyű zürzavart, iszonyu csapást jelent. A szegény öreg földműves, akinek egész életében csak a kegyetlen hajsza és a verejtékes munka jutott osztályrészül, már félelem nélkül, közömbösen szemléli, amint a halál a barázda mentén gunyosan biztatja ostorával az elfáradó lovakat. Van aztán a képcsoportozatban egy kép, melyről a halál alakja teljesen hiányzik. Ez a kép a szegény Lázárt ábrázolja, amint a gazdag palotájának kapujában az utca szennyében vergődik. Ő már egyáltalán nem retteg a haláltól. A képcsoportozat többi alakjaitól a szegény Lázár abban különbözik, hogy ahelyett, hogy félné tőle, kívánja a halált. Óhajtja, kimondottan sóvárogja azt, minden gondolatával és minden érzékével, mert azt hiszi, hogy az tartogat számára valami nagyszerűt, amire földi életében hiába áhitozott.

Vajjon ez a gondolat a Jézus tanításainak szellemével összeegyeztethető-e? Vajjon mi ezt a lehangoló, kiábrándító, szomorú pesszimizmust életünk irányító gondolatául elfogadhatjuk-e? Építhetünk-e erre az alapra egy olyan életet, mely a jézusi tanítás szelleméből táplálkozik és így számunkra követendő példaképpen szolgálhat?

A jóvátétel és bűnhődés, az üdvözülés és a kárhozat gondolata ősrégi az emberi gondolkodás történetében. Különösképpen központi szerepe volt minden időben az elnyomott, megalázott, megvetett, ártatlanul megcsúfolt, jogaiktól megfosztott egyesek és nemzetek életében.

Jézus is melegszívű pártfogója minden elnyomottnak, minden szerencsétlennek, minden ártatlanul szenvedőnek. Istenfiúságának áldott tudatában szent kárpótlásképpen a szegényeknek az evangéliumot, a siróknak a megvigasztaltatást, a foglyoknak a szabadulást, az elesetteknek a felemelkedést, az uttalanul bujdosóknak a boldog megérkezést hirdeti.

A gazdag ember és szegény Lázár példázatában is (Luk. 16. 19—25). szembeállítja a gondtalan gazdag dözsölését a szörnyű sebeiben fetregő szerencsétlen Lázár nyomorúságával, aki a társadalom kivetettje, akin nem segít senki, akinek sebeit a kutyák nyaldossák. A sorok közül kicsendül a példázat főgondolata: semmit sem ér a balga módon önmagának élő gazdag gondtalan élete. Hiába öltözik biborba és patyolatba, ellelejtkezve a kapuja előtt rongyaiban vergődő Lázár iránti legelemibb kötelességéről, hiába vigadozik dűsan nap-nap után, mert a halál utáni életben szörnyen meg kell lakolnia a sok jóért, amit a földön élvezett és amelyből másoknak semmit sem juttatott. Másfelől a szerencsétlen koldus felé biztatás hangzik. A példázat arról beszél, hogy a földi nyomorúság, megaláztatás és sok szenvedés százszeres kárpótlást nyer az örökéletben, ahol Lázár boldogan megpihen Ábrahám kebelén.

A nagy festőművész képcsoportozatában kifejezésre jutó gondolat és a jézusi példázat között első pillanatra sok hasonlatosság látszik. Mindkettő hirdeti a kárpótlás, kártalanítás, a jutalom és ezzel kapcsolatban az ítélet, a büntetés gondolatát. És mégis a két felfogás mérföldnyi távolságra van egymástól, sőt azokat egymástól egy egész világ választja el. Mert a holbeini képcsoportozat uralkodó motívuma a halál. Jézus tanításainak alapeleme azonban az élet. Az életről prédikált, a legmagasabbrendű emberi életet hirdette a názáreti Jézus. A földi életben akarta megvalósítani az eszményi világot, az Isten országát. Ez az ország pedig az Isten parancsolatait betöltő, az Isten akarata szerint élő emberi társadalom. Ebben az országban nem azok a nagyok, akik magukat másoknál nagyobbaknak és különbeknek tartják, akik a nagy parancsolatokat hirdetik, de azokat magukra nézve nem alkalmazzák, akik megszurik a szunyogot és lenyelik a tevét, akik kívülről igazaknak látszanak, de belül rakva vannak képmutatással és törvénytelenességgel. Hanem ebben a világban azok a nagyok, akik becsületes, egyszerű, tiszta, természetes életet élnek, akik Istennel és az emberekkel szembeni legszentebb kötelességeiket szüntelenül gyakorolva, cselekszik az Isten akaratát és ezáltal hozzájárulnak az eszményi társadalmi élet megvalósításának a lehetőségéhez. Ebben a világban azok a nagyok, akik másoknak szolgálói, akik szamaritánus módján könyörülnek a vérben fetregő utason, akik enni és inni adnak az éhezőknek és szomjazóknak, akik észreveszik a szörnyű sebeiben vergődő szerencsétlen Lázárt, bekötözik sebeit, rongyait meleg ruhá-

val cserélik fel és alkalmat adnak neki, hogy újra megtalálja helyét a társadalomban. Jézus egész tanítása, egész lényé az életet sugározza; a názáreti prófétának nem a halállal volt dolga; ő élni, magasztos erkölcsi életet élni akarta megtanítani az emberiséget, a szeretet, a jóság, igazság és megbocsátás parancsolatainak értelmében.

Jézus tehát lényegében véve szociális programot hirdetett, az eszményi ország szociális programját, ahol minden ember egyenlő Isten előtt, ahol nincs dözsölő gazdag és nincs szenvedő Lázár, ahol a felebaráttal szembeni erkölcsi törvények teljes mértékben érvényesülnek.

A jézusi tanítás szellemének szemszögéből nézve tehát semmiképpen sem fogadhatjuk el a 16. századbeli festőművész vásznán megörökített szegény Lázár pesszimiztikus gondolkozását. Minden erőnkkel azon kell lennünk, azért kell dolgoznunk, küzdenünk, hogy a pesszimiztikus gondolkozás a szegény Lázárok lelkében Istenben hívő, élni vágyó, élni szerető, egészséges optimizmussá alakuljon át. Arra kell minden törekvésünknek irányulnia, hogy ne legyen egyetlen ember sem ezen a földön, aki a társadalom közönyének és bűnének, vagy egyesek önző magatartásának kiszolgáltatva, a segítségnek legkisebb reménye nélkül szenvedni legyen kénytelen az utszélen. A Lázároknak el kell hagyniok a szenvedés és nyomorúság helyeit és meg kell érezniök, hogy érdemes megélni ezt az életet, érdemes dolgozni, küzdeni ezen a földön. Olyanná kell formálni az életet, hogy abban büntetlenül ne juthasson többé szóhoz a jézusi tanítás szellemével merőben ellenkező gyilkos erőszak, durva bosszuállás és állati kegyetlenség, hogy ne lehessen többé egy bűnös, értelmetlen háboru szerencsétlen eszközeiként irgalmatlanul a pusztulásba, vagy nyomorúságba dobni sok millió életre termett, életet megélni hivatott embert. Olyanná kell formálni az életet, hogy a földműves vetés közben ne a halálra gondoljon, mely megszabadítja őt földi nyomorúságaitól, hanem abban a boldogító tudatban éljen, hogy a vetésből aratásnak kell kinőnie, hogy a maghinta a diadalmas életnek legfenségesebb megnyilvánulása. Abban a tudatban kell az embernek ebben az új világban élnie, hogy az Isten megáldotta, megszentelte az életet és hogy a halál nem menedék, nem kárpótlás a földön elszenvedett nyomorúságok ellenértékeképpen.

Ez az a pont, melyen a Jézus tanításain felépülő tiszta kereszténység és a ma mindinkább érvényesülő szociálizmus egymáshoz közel juthatnak, sőt találkozhatnak. Ez az a pont, amelyen, a szebb és áldottabb jövő megvalósíthatása érdekében feltétlenül találkozniok is kell. Mert abban a törekvésben mind a tiszta jézusi kereszténység, mind a szociálizmus egyetért, hogy az ember, a teremtés koronája számára igazi emberhez méltó életlehetőségeket teremtsen, ahol a vadul egymás szemébe néző gazdag és szegény fogalma ismeretlen, ahol minden ember számára születésétől fogva egyenlő lehetőségek állanak rendelkezésre. Mind a kereszténység, mind a szociálizmus azt akarja, hogy az igazság elvének érvényesülésével, az egyenlőség törvényének alkalmazásával szebb, teljesebb, áldottabb legyen a földön az élet.

De a szociális érdeklődés ezen a ponton sajnos általában véve megáll és ettől kezdve tér el a kereszténységtől. Mert a kereszténységnek, a jézusi tanításon alapuló vallásnak éppen az a lényege, hogy ezen a ponton túlra mutat, ennél tovább halad, figyelmeztetve minket egyfelől arra, hogy az igazság és egyenlőség világának a szeretet eszközeivel kell felépülnie, mert az Jézus kategorikus parancsa, és hogy az új, igazságosabb élet legnagyobb hatalma nem lehet semmi más, mint a szeretet. A másik figyelmeztetés pedig ez: nemcsak testből, hanem lélekből is állunk. Jézus pedig azt mondta, hogy semmit sem használ az embernek, ha az egész világot is megnyeri, de lelkében kárt vall. Hogy a szociálizmus a földi életet az igazság és egyenlőség alapján a tökéletesség legmagasabb fokára óhajtja emelni, ez a legnagyobb mértékben tiszteltreméltó és a jézusi tanítás szellemével is teljesen egyezik. Ezen a ponton a kereszténységnek és minden egyes keresztény embernek a szociális életprogram tökéletesítésére minden segítséget meg kell adnia.

De a test, az anyag jogainak természetes érvényesülése mellett semmiképpen nem tolató háttérbe a lélek jogainak természetes követelése sem. Az élet a sírral nem fejeződik be és a földi életnek is van az anyagi világnál magasabbrendű alkotó eleme: a lélek. Jézus megtanított arra, hogy nem csupán az anyagi életet kell megnyernünk, hanem a lelki életet, a halál utáni életet is. A lélek, mely életünknek nemesebb, magasabbrendű és így elsőbrendű alkotó eleme, mint a test, a por, az anyag, feltétlen joggal követeli a maga elsőbbségi jussát. Jézus szelleme arra figyelmeztet, hogy a szegény Lázár és a gazdag ember perének eldöntésében és általában az egész emberi élet teljesebbé formálásában a léleknek irányító szerepét kell elfogadnunk. Jézus életet hirdetett ugyan, de azt az örökkévalóság szemszögéből nézte. Azért akarta tökéletessé tenni az életet a földön, hogy az kezdete, alapja, kiindulópontja legyen a halálutáni életnek, hogy a halál semmiképpen ne legyen se menedékhely, se az irtózásnak a tárgya, hanem egyszerű átmenet, a látható világból a láthatatlan világba, abba a világba, mely már itt a földön kezdetét vette. A Jézus korabeli néphit kezdetleges formában képzelte el a halál utáni életet, amikor a gazdag, aki a javakból kivette részét a földi életben, szörnyű kínokban vergődve hasztalanul esedezik egy csepp vizért, hogy azzal elszáradó ajkait megnedvesítse és mikor Lázár a jól megérdemelt boldogság áldott érzetében Ábrahám kebelén pihen. Azóta sem tudunk semmit arról a misztikus világról, melyet halál utáni életnek nevezünk. De hitünk szerint egy bizonyos, és ez az, hogy minden cselekedetünkért, minden lépésünkért felelősséggel tartozunk egy nálunknál nagyobb erőnek, Istennek, aki előtt minden egyes napon, életünk minden egyes percében vizsgát teszünk arról, hogy miképpen teljesítettük a jézusi életprogramban előírt kötelességeinket és hivatásunkat. Életünk minden pillanatában a nagy ítélőbíró, Isten királyi széke előtt állunk, aki vagy ebben, vagy az ezután következő életben kiméri reánk érdemünk szerint a büntést vagy jutalmat.

Jézus tanításaiból lépten-nyomon kicsendül a figyelmeztetés, hogy nem a halál, hanem az élet kell, hogy legyen életünk uralgó eleme. Olyanná kell tenni az életet, hogy annak ne legyenek szerencsétlen Lázárjai, akik nyomorukban megváltásnak gondolják és higyjék a halált. Arra kell törekednünk minden erőnkkel, hogy minél több ember minél nagyobb megelégedésben és boldogságban élhessen a földön. De semmiképpen sem szabad figyelmen kívül hagynunk azt az igazságot, hogy az ember életének legdrágább, legnemesebb alkotórésze nem a földi jó, hanem a lélek. A lélek irányítása mellett kell kiharcolnunk, biztosítanunk magunknak a magasabbrendű földi életet, de ugyanakkor a földi életnél még magasabbrendű világot, az örökéletet.

Ha egyfelől a szociális mozgalom, elismerve és tiszteletben tartva a lélek elsőrendű jogait, megtalálja az utat a tiszta kereszténység jézusi szellemből táplálkozó világához, s ha másfelől a jézusi kereszténység minden hátsó gondolat nélkül, teljes erejével, őszintén a tiszta szociálizmus nemes törekvéseinek támogatására siet, akkor reménységgel tekinthetünk a jövő felé, mert abban feltétlenül közelebb jutunk ahhoz az eszményi világhoz, melyről Jézus, a szó igazi, komoly, szent értelmében első szociálista annyit álmodott és amelyet így nevezett: Isten országa.

Dr. KOVÁCS LAJOS.

ZSOLTÁR A VIHARBAN

(Fekete Lajos emlékének, 1897—1945)

Fekete Lajos „Ének a viharban“ című regényét egyik bírálója „zsoltárnak“ nevezte el. Az elnevezés talán nemcsak a könyvre, de a szerző egész életére is... zsoltár a viharban... Fekete Lajos a béke áldott napjaiban született, de két világháború írtó viharában nőtt fel, bontakozott ki, megízlelvén a legkeserűbbet: Erdély kettéhasításának s a boldog családi élet szétszórásának gyötrelmeit s az internáló tábor poklát. Viharban élt, a kifinomult lélek érzékeny antennájával, mely százszorosan fogja fel a fájdalmakat, de mégis zsoltárt énekelt.

A Székelyföld szívéből, Udvarhelyről indult el s iskolái befejezésével rövid külföldi tanulmány után püspöki titkár lett, majd Fogarason, Úrmösön és Brassóban lelkészkedett. Tevékeny munkása és tagja volt minden egyházi megmozdulásnak, egyletnek s hordozója több kitüntető tisztségnek, méltóságnak. De főleg a végek melegsívű pásztora volt ő, erdélyi látással és lélekkel. Életpályája a Kárpátoszorú alatt futott, mintha a szélekről folyton hazanéző tekintettel, át akarta volna ölelni az egész Erdélyt. Át is ölelte és zsoltárba fonta minden kínjával és örömeivel.

Fekete Lajos költő-lelkész volt. „Pusztai vándorlás“ című verskötete, regénye, alkalmi versei, ódái, melyek szétszórta jelentek meg s melyeknek szavalása sok ünnepi percet szerzett gyülekezeteinknek, kézírathatn maradt regényvázlatok, versek és prédikációk, melyeknek közkinccsé tétele a mi legszentebb feladataink egyike, azt bizonyítják, hogy Fekete Lajos leány-szelid és szemérmes lelke állandó teremtő lázban hevült s férfiúi alkotásban bontakozott ki.

Költészetét átszötte ritka zenei érzéke és magas műveltsége. Élmény volt szemlélni, amint háttomb szép leánygyermekével kvartettben muzsikált, fehér asztal mellett elnótáztatott vagy tanítványaival zsoltárt énekelt. Szelid ritmus és dallam volt az egész ember s bizvást mondhatjuk, alig van lelkész egyházunkban, ki tanítványaiába annyi szép dallamot ültetett volna, mint Fekete Lajos.

De legnagyobb volt a szeretetben. Egyházi gyűléseinken, ahol néha szikrát vetett a forró pártviszály, Fekete Lajos riadt gyermek-mosollyal csak a szeretet hangján beszélt. Fehér asztal mellett, meghitt baráti körben, amikor rejtett szelleme sziporkázni kezdett, áradt belőle a szeretet. Családja, szószéke, gyülekezete, ahol legszentebb énjét adta, csak a legtisztább és soha el nem fogyó szeretetet ismerte ben-

ne. Isten valóban egy darab szeretetet küldött általa a világnak s maga lett a megtestesült szeretet. Ezért kapta meg minden kínban és örömben fogant éneke a zsoltár-ötvozetet.

A fájdalom azért kimondhatatlanul nagy, a csapás azért rettenetes, mert a zsoltár ép teljében szakadt meg... de visszhangja tán azért örökké tartó.

Fekete Lajos temetésén a brassói magyarságban egész Erdély megsebzett szíve zokogott. A róm. kat. plebános

megrázó búcsúszavai mindnyájunk lelkéből feltörték: „Életünk egy részét szívesen odaadtuk volna, csak hogy megmentsük az ő életét.“ De Fekete Lajos csupán testileg lépett ki sorainkból. Zsoltár-lelke bennünk él, mert örökké él s némán is int és kér, ne hagyjuk el-kallódni szellemi örökségét s szeretettel vegyük körül gyászbaborult hitvesét, gyermekeit s Erdély népét, kiket ő annyira szeretett...

Dr. Simén Dániel

TOÓK MÖZES

1868—1945

Sem történelmi vagy név büszke örököse, sem a születés, sem a rang kiváltságosa nem volt. Egyszerű székely gazda, ki példás munkásságának, vas fegyelmességének, mindig hű, mindig pontos kötelességtudásának, szigorú, de mindig szeretetből származó, pedáns rendtartásának köszönhetette mindazt, amit elért, amivé nőtt a családban, az anyaszentegyházban, a polgári társaságban.

A nagyjait unitárius egyházközségnek közel negyed századon át pótolhatatlan hűséggel munkáló gondnoka, majd tb. gondnoka; két cikluson át választott egyházi tanácsos, emellett kicsiny gazdaságában a legmintaszerűbben produkáló gazda, a családban szigorúan reális és mégis mindig ideális lelkű édesapa volt.

A legnehezebb, a legsötétebb időben szolgálta az anyaszentegyházat.

Közvetlen a mult világháborút megelőző évben, az egyházközség anyagi létét megerősítő céllal vásárolt 43 hold földnek megvétele, az egészében idegen kölcsönrel fedezett vételárnak előrelátó, okos és hűséges gondnokolással rövid időn belül való letörlesztése; a törlesztés után — a csak alig néhány évi birtoklás után — az életforrásunknak az agrárreform által majdnem egészében való, kárpótlás nélküli szomorú elvesztésével is, a nem csüggedés, az építő munka meg nem állása, sőt annak éppen valami csodálatos erővel való előretörése és lendülete; a nagy összeomlás idején, egyházunk drága veteményes kertjének, a mi büszkeségünknek, felekezeti iskoláinknak a semmiből való megteremtése, mostani helyiségeinek megvásárlása és berendezése, létének, az egyetemes egyházi adó tapintatos beindítása és beszédese általi biztosítása, az iskolánk előtt közadakozásból létesített díszes vasrácsos kerítés létesítése, amelynek fundamentumát a közösség önzetlen szolgálatának példájaképpen — egymaga ásta; ősi templomunk kívül-belül való megszüpítése, orgonánk megújítása, elnőmult haran-

gunk megszólaltatása, harangozó házunk teljesen újból építése, az idővel szűknek bizonyult felekezeti iskolánk nagyobb méretű kibővítése, belső embe-reink fizetésének a régi keperendszer visszaállításával való előrelátó biztosítása s mindezek mellett is a meglévők szép rendben tartása és gondozása, a napi szükségletek biztosítása — ezek azok, amelyek a fenti szürke, talán ismeretlen névre fényt sugároznak.

Az ilyen munkában lesznek nagyokká a kicsinyek, becsült hőssé a közkatona, elismertekké az élet robotos, szürke napszamosai, papokká, apostolokká az anyaszentegyház palásttalan, kepevel soha nem táplált egyszerű fiai és leányai!

Emléke áldott! Példája követésre méltó!

Taar Géza.

Özv. József Lajosné, sz. Utó Juliánna, néhai boldogemlékű sepsiszentgyörgy-kilyéni lelkészünk és háromszék-köri esperesünk özvegye, bombatámadás következtében Sopronban elhunyt. Ez a kivételesen finomlelkű, áldott úri asszony, a népszerű Julcsanéni a legmagasabb rendű emberi jóság és szelidség, az egész életében másoknak szolgáló szeretet élő megtestesülése volt. Munkás, fáradhatatlan földi élete után nyugodjék csendesen a távoli anyaföldben, ahová a kegyetlen sors elsodorta. Drága emléket hozzátartozóin kívül a sepsiszentgyörgy-kilyéni gyülekezet tagjai és sok-sok tisztelője hálas kegyelettel őrzik.

Dr. Gál Miklós, a nemrégiben elhunyt Gál Kelemen ny. kollégiumi igazgató kiváló fia, orvosőrnagy, bombatámadás áldozata lett. Nyugodjék csendesen, emléke legyen áldott.

Dr. György Zsigmond, marosvásárhelyi törvényszéki tanácselnök, a kisebbségi időszakban segesvári ügyvéd és a felsőfehéri egyházkör fáradhatatlanul munkálkodó köri felügyelő gondnoka Szombathely közelében elhunyt. Emlékét kegyelettel őrizzük.

„Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek...” Anyák napja

Az iskola harangja búcsúszóra kondult és kolozsvári ősi kollégiumunk VIII. osztálya elbúcsúzott az intézettől, az igazgató úrtól és minden egyes nevelőjétől.

Az ünnepélyes pillanat délben 12 órakor kezdődött, amikor megkondult az iskola harangja. Mi pedig „Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek...” című nótával elindultunk az osztályunkból, hogy búcsút vegyünk a tantermektől, melyekben tanultunk, a folyosóktól, melyeken futkostunk, a bentlakástól, hol sokszor oly víg napokat töltöttünk, az Alma-matertől, melynek szelleme bennünk él és nevelőinktől, akik szellemünket igyekeztek fejleszteni. A búcsúbeszédet az igazgató úrhoz és a tanári karhoz Fazakas Péter László tartotta. A szónok beszéde elején az ősi falak közt töltött nyolc év örömét és bánatát vázolta. Azután az igazgató úrhoz és a tanári karhoz fordult, majd a távollevő tanárokról, osztálytársakról és diáktársakról emlékezett meg. „Szellemük talán most is itt lebeg közöttünk, arcvonásaikat, jellemüket lelkiünk mélyén őrizzük és soha el nem fogjuk feledni őket.” Ezután a bajtársiasságról, a testvéri szeretetről és az Erdélyben együttélő román és magyar nép megbékéléséről beszélt.

Beszéde végén ezeket mondta: Most, amikor búcsúzunk ez ősi Alma-matertől, amelynek szelleme és multja nagy embereket adott Erdélynek és az egész magyarságnak, a magyarságon keresztül pedig az egész emberiségnek; ahol a tudomány, az erkölcs és a szellemi fejlődés mindig magas színvonalon állott, ígérjük, hogy ezt a szent örökséget őseinkhez méltóan meg fogjuk őrizni. Az „Erdélyi Csillagok” tündökölnek le reánk: Brassai Sámuel világitó tudománya, Kriza János „Vadrózsák”-ban kibomlott lelke, Bölöni Farkas Sándor szellemi öröksége és halhatatlan Balázs Ferenc népért való áldozata a legtisztább útmutatás, amit unitárius hitünk és szellemi nevelésünktől kaptunk. Ígérjük, hogy mindezek tudatában meg fogjuk állani helyünket az élet viharában, akár unitárius hitünkről, akár székely népünkről legyen szó. Ha pedig megfáradnánk az öntudatos, kemény munkában, amelyet népünk jövőjéért vállalunk, kérjük, fogadjanak szeretettel és tanácsaikkal irányítsanak a helyes útra. Isten áldását kérjük egyházunkra, annak itthonmaradt ősz főpásztorára, ez ősi kollégiumra, annak minden egyes nevelőjére, úgy az igazgató úrra, mint az egész tanári karra és szeretett családjaikra.”

Ezután dr. Bodor András igazgató úr meleg, megható, őszinte szavakkal vett búcsút tőlünk, kihangsúlyozva a testvéri szeretetet és együttérzést az erdélyi népek között, majd az élet útjain való biztos megállásra mondott buzdító

szavakat. Majd átadta a szót volt igazgatóknak, Gálffy Zsigmondnak, aki kihangsúlyozta, hogy mily nehéz idő-kön keresztül vezetett az intézetet és az intézet mindig meg tudta őrizni ősi szellemét. Erre az ősi szellemre buzdított minket is, hogy azt soha egy pillanatig se veszítsük el a szemeink elől. Ezután Inceffy Dénes búcsúzott az intézet bentlakó növendékeinek nevében. A beszédre Vörös István konviktusi gondnok válaszolt. A bentlakás, amely második otthon, mondta Vörös tanár úr, mindig igyekezett a lehető legjobbat nyújtani a rendkívüli nehéz viszonyok között is minden egyes tanuló-nak. A szellem pedig, amely ebben a bentlakásban uralkodott, oly bajtársias volt, hogy máshol sehol sem lehetett tapasztalni. A búcsúzókhöz intézett biztató szavai után Szász Gábor I. g. o. t., mint az intézet legfiatalabb növendéke, mondott köszöntőt, majd minden „ballagó”-nak az I. g. o. tanulói piros tulipántot nefelejtssel és Józán Miklós főpásztor képét nyújtották át, amely a püspök úr sajátkezü aláírásával volt ellátva. A köszöntőre Albert Attila, mint az intézet legidősebb tagja válaszolt. A magyar sorsról szólott és fennmaradásunk biztosítását hangsúlyozta ki a békeszerető népek Európájában. Nem feledkezett meg az együttérzésről Erdély népei között, de hogy magyarnak lenni mit jelentett és mit jelent ma, azt Sajó Sándor „Magyarnak lenni” című versén keresztül magyarázta meg az ifjúságnak, amit Fazakas Péter László szavalt el, majd beszédét így fejezte be:

„Fiuk, Testvérek, Barátaim! Túl minden bűn és keserven, feledjétek el mindent, ami a multban egymástól elválasztott; a szeretet kapcsoljon össze titeket és ne a gyűlölet. Nyujtsatok baráti jobbot minden diáktestvéreteknek és dolgozatók együtt földműves és iparos testvéreitekkel. Lobogtassátok magasan a világszabadság zászláját. Az ég áldjon, Isten veletek, munkára fel.” A műsor bezárójaképpen Asztalos Zoltán „Üzenet egykori iskolámba” című Ady versét szavalta.

Végül körbeálltunk és „Utolsó nap vagyunk mi itten”, „Már ezután úgy élem világot” és „Már én többet...” kezdetű nótákat énekeltük, végezetül pedig a Székely Himnuszt daloltuk el.

Az ünnepélyes búcsúzás megtörtént és kiléptünk az életbe. Ott fogjuk majd meglátni, hogy ki mennyi talentumot gyűjtött magának az ősi Musis et virtutibus falai között és ki hogyan tudja majd azokat saját életcéljára felhasználni. Reméljük, hisszük és bízunk abban, hogy mindnyájan meg fogjuk állani helyünket az élet küzdelmében és annak minden pillanatában, akár unitárius hitünkről, akár népünkről legyen szó.

Fazakas Péter László.

Az Erdő János vallásoktató lelkész, teológiai m. tanár irányítása mellett működő munkaközösség május egyik gyönyörű vasárnapján virágokkal feldíszített kolozsvári templomunkban „Anyák napja” ünnepélyt rendezett. Székely Gyula lelkész alkalmi egyházi beszéde után a munkaközösség tagjainak beszédei és szavaltatai következtek. Közben Fogarassy Klára énekművész adott elő egy énekszámot, Márkos Albert zenetanár orgonakíséretével. A megható ünnepély beszédeiből alább közlünk néhány szemelvényt:

Szatmári Margit ker. isk. III. o. t.:
— Azt a szeretetet, amelyet Jézus tanított a földön, az édesanyák adják tovább.

Nem azért, hogy majd valaki megjutalmazza jóságukért, hanem magáért a szeretetért, teljesen önzetlenül. Ezért megérdemlik, hogy ünnepet szenteljünk tiszteletükre. Ezen a napon nem egy anyának szentelünk ünnepet, hanem valamennyinek jóságát, önfeláldozását, könnyét és néma küzdelmét köszönjük meg. Azért gyűlt egybe városzerte sok gyermek, hogy szívük soha ki nem alvó hálájáról bizonyosságot, nagy és erős fogadalmat tegyenek, hogy ha majd meg-nőnek, sohasem fogják elhagyni munkában, gondban és szenvedésben meg-őregedett édesanyjukat.

De ne felejtkezzünk el ezen a szép napon az édesapákról sem, az édesapákról, akik már türelmetlenül sietnek hazafelé a nagy küzdelemből, akik életüket is képesek feláldozni, hogy kis családjukat megvédjék a gondtól és nyomoruságtól. De gondoljunk azokra az édesapákra is, akik már nem jöhetnek haza fészükbe és ott, ahol elmarad az apa, a családfenntartó, ott még többet, még fárasztóbban kell, hogy dolgozzanak az édesanyák. Adjunk hálát Teremtőnknek, hogy a mi szüleinket megoltalmazta. De ez ne csak emlékezés legyen, hanem érlelje tettet az édesanyánktól kapott szeretét. Segítsük elhagyott, árva testvéreinket ruhával, kenyérrrel és főleg szívből jövő igaz szeretettel és megértéssel. Ez lesz a legszebb hála anyánk jóságáért.

Csipkés Gizella tanítóképző II. o. t.:

— Sokszor elgondolom, hogy milyen rettenetes lehet annak, kinek nincs édesanyja. Nincs ki szeretettel gondozza, ápolja, féltse még a széltől is. Én sokszor látom az én édesanyámat: nem tudja, melyikünknek tegyen igazat. Négyen vagyunk testvérek. Egyiket ezért, a másikat azért pártolja. Mindeniknek ez kell, az kell, csak édesanyámnak nem jut eszébe, hogy szüksége van valamire. Elsők mindig mi vagyunk. Ezt csak egy anya tudja megtenni és csak akkor van öröme, ha sikerül nekünk valami; de ha nem, ha betegsége vagy bánata van valamelyikünknek, akkor ő jobban búsul, mint mi.

XVII. századbeli unitárius lelkész — a munka költője

Kiss Zsuzsánna polgári isk. III. o. t.:
— Az anyai szeretetet csak akkor
becsüljük meg, amikor már nincs. Mi,
akiknek van édesanyánk, naponként
tékozoljuk áldott szeretetüket és nem
gondolunk azokra, akiket még sohasem
simogatott meg puha anyai kéz, még
nem csókolt meg és nem szólt hozzájuk
biztató szót senki. Becsüljük meg ezt
a szeretetet és ne csak egy napot, ha-
nem egész életüket tegyük ünneppé,
hogy ne könnyhullatva, hanem moso-
lyogva éljenek közöttünk. *Aldja meg a
jó Isten az édesanyákat!*

Így dolgozunk mi

A kolozsvári unitárius középiskolás
leányok munkaközössége 1941-ben ala-
kult meg. Ekkor kezdtük el a komoly
munkát és azóta megszakítás nélkül
dolgozunk.

Azt a munkát, amelyet ma a szerve-
zett munkásság országsszerte végez, mi
már 1943 nyarán megkezdtük és lan-
kadatlan erővel folytatjuk.

1943 nyarán a munkaközösség tag-
jai lementek Háromszék vm. Árkos
nevű községébe s itt saját költségükön,
semmi ellenszolgáltatás nélkül a legna-
gyobb erővel dolgoztak a falusi mun-
kássággal egysorban. Ezt a munkát
folytattuk a következő évben Homo-
ródalmáson. Ekkor már dúlt a harc a
Kárpátok hegyláncainál. Helytállásunk-
kal és vidámságunkkal nyugodtságot
erőszakoltunk a falu népére.

Ugyanezt a szellemet terjesztettük
Kolozsváron, mikor sok szegény család
mindennapi kenyeréről, az árvák ruhái-
nak foltozásáról gondoskódtunk.

Mikor az emberek nagy tömege visz-
szahúzódott fészkebe és igyekezett el-
zárkózni a világ elől, mi bátran men-
tünk kis csapatunkkal a Bulgária- és
Irisz-telepre, ahol folytattuk a már
évekkel ezelőtt megkezdett előadásain-
kat.

Mikor ez év nyarán újból elindulunk
munkánk továbbfolytatására, örömmel
és büszkeséggel tölt el az a tudat, hogy
azt a munkát és szellemet, melyet a
Népi Szövetség rohamcsapataival most
kezd, mi nem kezdjük, hanem folytat-
juk.

Isten áldását kérjük további mun-
kánkra!

Üzenetek. Szeretett munkatársaink!
Unitárius leányok! Örömmel értesítünk
benneteket, hogy munkaközösségünk
keretein belül a munka tovább folyik,
még pedig a legszebb eredménnyel. Má-
jus 27-én anyáknapi ünnepélyt rendez-
tünk a templomban, mely mindenféle
megelégedést váltott ki.

Nagyon kevés beszámolót kaptunk
töletek, ezért kérünk, írjatok, mert
várjuk.

Köszöntjük árkosi és homoródalmási
munkatársainkkal, kikkel együtt küz-
döttük át a kezdet nehézségeit és egy-
ben örömmel tudatjuk, hogy idei tábo-
runkat megtartjuk, melyre minden
munkaközösségi tagot szeretettel vá-
runk.

A munkaközösség nevében:

Fekete Éva és Vass Sarolta

„A munka költészete a régi magyar irodalomban“ c. az „Erdély“ kolozs-
vári napilap máj. 6-i számában Nemezz Anna irónő érdekes cikksorozat
kezdett, melyben a szociális érzékről tanuskodó magyar költői alkotásokat
kivánja a ma olvasóközönségével megismertetni. Érdekes és értékes tanul-
mánya során megállapítja, hogy „az oktató költészethez kedves, friss haj-
tása a munka költészete.“ Új szint jelentenek a magyar irodalomban azok
a versek, melyek a munka dicséretét zengik.

Nem véletlen, hogy a munkáról zengő verselők sorát erdélyi ember,
egy unitárius lelkész: Szentmártoni-Bodó János nyitja meg. A Nyáradmentén
született Csikszentmártonban; 1618-ban dicsőszentmártoni rektor, 1622—34
között torockószentgyörgyi, azutáni időkben kolozsi lelkész. A Székelykő
alatt a bányászok nehéz életsora ragadja meg figyelmét, s írja meg mun-
kájukat dicséző versét „A vasról szóló ének“ címen. A torockói vasbányászok
után későbbi kolozsi papsága idején megismerkedik a sóbányászok nehéz
sorsával s életüket „A sónak dicséreti“ c. 1645-ben írt versében énekl meg.
A kereskedés tisztos hasznáról énekel „Kalmároknak dicséreti“ c. költemé-
nyében. 1650 körül halt el.

Szentmártoni-Bodó a munkások, bányászok békés életének verselője.
Látja nehéz életük szenvedéseit, kevés örömét, s minden életmegnyilatko-
zásukban mellettük áll. Munkástelevérei életét verseli meg „Az vasról szóló
ének“ c. históriás énekében, mely a szerző megállapítása szerint egyrimű,
négy soros, kétütemű, öt hatszótagu vers. Bevezetésében megírja, hogy a
vasnak bizony kevés értéke van, mert „egy szörös bocskort negyven pénzen
adnak“ de „kárölják“ az emberek azt a pénzt, amit a vasért kell kiadni.
A bányász nehéz munkájáról és életéről így ír:

*Szegény mivesnek megtörődik teste
Mert teher alatt lett gyakran eleste,
Hogyha gyertyáját kézből kiejtette,
Az homlokát is gyakran kőbenverte“.*

Később a vas hasznáról és szükségességéről versel imigyen:

*Vassal csinálnak helyet salátának
Vassal készítnek fészket a hagymának.
Vas van a szekéren, elején-hátulján.
Néha nagy tere vagyin az szekéren
Ki megáll gyakran az sár közepében
De ha egy kis vas léssen az ösztönben
Tizenkét ökröt megmozdíthat épen.*

*Azért az vasat ne károld megvenni
Egy nap ha kétszer főttet akarasz enni.
Nem drága az vas, ha találják készen
Megveszik őket aranyan-ezüstön
Azért az vasnak ellene semmiben
Senki ne mondjon teljes életében.*

A munka költészetének első megnyilatkozója még életében elérte azt,
hogy művei közül több nyomtatásban is megjelent. E kis izelítő ismertetés
csak arra szolgál, hogy keressük meg elődeink közül azokat a jeleket,
akik, mint írók, mint a szellem emberei koruk közösségi lelkületét vetítették
élénk alkotásaikban. Az élen jártak koruk jelenében s a jövőndő utjait
egyengítették.

FERENCZ JÓZSEF.

Főtisztelendő Püspök úr néhány köz-
ponti tisztviselő társaságában pünköst
harmadnapján látogatást tett az egy-
ház bányabükki erdejében. A látogatás so-
rán a Püspök úrnak megható találkozója
volt Calbajos Gheorghe erdópásztorral,

akinek egyházunknál eltöltött 35 évi szol-
gálatja jubileuma alkalmából magyar és
román nyelvű elismerő oklevelet nyújtott
át. A hűséges erdópásztor családja négy
emberöltő óta áll egyházunk szolgálá-
tában.

Látogatás székelyföldi egyházközségeinkben

Az egyházi főhatóság megbízásából e sorok írója részesült abban a kiténtetésben, hogy a nagy változás óta elszigeteltségben élő háromszékköri és Barót környéki gyülekezeteinket meglátogassa.

A háromszéki egyházkörben a főhatósági kiküldött látogatásával egyidejűleg az esperesi vizsgálatot is megtartottuk, melyen Árkos kivételével mindenütt résztvett Rostás Dénes köri esperes is. A köri jegyzői tisztelet részben Darkó Béla árkosi, részben Kiss Tihamér kálnoki lelkész afiai látták el. A Barót környéki egyházközségekben esperesi vizsgálat nem volt; e helyekre kiküldött Kelemen István felsőfehérköri esperes afia kísérte el.

Minden gyülekezetben meleg szeretet és érdeklődés nyilvánult meg püspöki kiküldött tájékoztató beszédei és adatgyűjtő tevékenysége iránt. Az esperesi vizsgálószték tagjaival egyetértésben megállapítottuk, hogy a látogatásra igen nagy szükség volt s az mind a látogatók, mind a gyülekezeti tagok lelki épülésére szolgált.

E látogatás nyomán általában véve az a vélemény alakult ki, hogy a nagy vihar Istennek hála viszonylagosan nem túl nagy veszteségekkel vonult át egyházközségeinken. Nagy örömmel vettük tudomásul azt is, hogy lelkészeink nagyrésze helyén maradt és a gyülekezet tagjait is helybenmaradásra készítette. Megelégedéssel tapasztaltuk továbbá, hogy kisebb-nagyobb szünet után az egyházközségi élet mindenütt megindult és az egyház iránti ragaszkodás általában véve csökkenést nem mutat.

Háromszéki egyházkörünk az utóbbi évtizedekben sok tekintetben mintakörré fejlődött. Ennek magyarázata egyfelől abban keresendő, hogy a főhatóságtól való távoli földrajzi fekvése és a közelebbi kapcsolatok hiánya az egyházkört önállóbb és öntudatosabb életberendezkedésre ösztönözte. Másfelől igaz az is, hogy a háromszéki egyházkör általános egyházi viszonylatban is kimagasló világi és egyházi vezetőkkel rendelkezett és rendelkezik ma is, kik áldozatos munkájukkal a gyülekezetek életét igen magas színvonalra emelték.

Ezt az öntudatos egyházas szellemet örvedetesen tapasztaltuk körülünk első állomáshelyén, *Árkoson*. Az árkosi gyülekezet életét és gondolkodását ma is két kiváló vezetőjének, Végh Benjámint volt lelkészének és Régeni Áron volt énekvezér-igazgatójának fáklyaként lobogó szelleme hatja át. Ezt a szellemet nyerték szent örökségként az újabb nemzedék képviselői, Imreh Domokos énekvezér-igazgató, Boga László és Incze Erzsébet felekezeti iskolai tanító afiai, az egyházközség keblit tanácsa, továbbá az elmúlt évben megválasztott új lelkész, Darkó Béla, aki prófétai lélekkel állott a gyülekezet élén a nehéz szeptemberi napok-

ban s ezzel hosszú időre kiható nemes ütközetet nyert meg a hálájukat és elismerésüket már sok esetben nyilvánított gyülekezeti tagok lelkében. A hitéhez, szeretett egyházához mindhalálig ragaszkodó gyülekezet érzéseit a püspöki kiküldött jelenlétében, az ősi templom áhitatában Veress Barabás gondnok és Domokos Áron keblit tanácsos afiai megható módon tolmácsolták.

Megnyugodott lélekkel, ünnepi szolgálatban látogtunk ősi árkosi egyházközségünkben, ahonnan útnak *Sepsikőröspatakra* vezetett, ahol örömmel állapítottuk meg, hogy a harcok idején a helyen épített szép templomot kár nem érte s a gyülekezet, ha nagy anyagi veszteségek árán is, de egészben véve szerencsésen vészelte át a válságos őszi napokat. Székely Kelemen lelkész és ifj. Bedő Imre énekvezér-igazgató helyükön maradtak, amit a gyülekezet nagy elismeréssel vett tudomásul. Örömmel vettük tudomásul azt is, hogy a templomlátogatás az egyházközségben az utóbbi időben valamit javult.

Kálnok egyházunk egyik legmeghittebb, legkedvesebb gyülekezete, ahol a hithű, vallásos, jóindulatu hívek viszonylagosan talán a legnagyobb számban találhatók. Az istentisztelet után tartott gyűlésen a hívek itt is megható módon tettek tanubizonyoságot egyházunkhoz való törhetetlen ragaszkodásukról. Kiss Tihamér lelkész mindvégig helyén maradt és az egyházközség vezetőivel együtt példaadó módon teljesítette kötelességét.

Sepsiszentgyörgyi egyházközségünket a történelmi vihar nagyon megtérte. A gyülekezet több, mint 200 tagja lelkészével és énekvezérével együtt elmenekült. Imreh Albert egyházi afia a legnehezebb napokban az egyházi udvaron egyedül maradván, hős lélekkel védte meg az egyházközség értékeit minden veszedelemmel szemben, amiért vizsgálószték hálás köszönetét nyilvánította. Október óta a gyülekezetben a lelkész tevékeny a legteljesebb odaadással és igen szép eredménnyel Végh Benjámint köri esperes, ny. lelkész vezette, akinek az egyházközség igen sokat köszönhet. Azóta mind Ürmössy Gyula lelkész, mind Kiss Dénes énekvezér afiai, a hívek jelentős részével együtt visszatértek, akiket a hívek szeretettel és bizalommal vettek körül. Püspöki kiküldött nagypénteken istentiszteletet tartott Kilyénben is, ahol a kevésszámú hívek buzgósága nem csökkent.

Sepsiszentkirályi gyülekezetünk a kálnokihoz lelkesedésben, hitbuzgóságban és melegségben igen hasonlít. Gál Mózes lelkész és Nagy Sándor énekvezér irányítása mellett a gyülekezet élete csendben folyik tovább; a templomlátogatás valamit emelkedett. Egyházi énektanításban olyan szép eredményt,

mint Szentkirályon, sehol nem tapasztaltunk.

Háromszéki egyházközségeink közül a harcok legsúlyosabbak *Kökösön* voltak. Az egész lakosság rendkívül sokat szenvedett. Az egyházközségnek is sok a kára. Az istentiszteletek ősz óta az iskolaépületben folynak, mert a megromlott templomot használni nem lehet. Reméljük, hogy e sorok megjelenésekor a javítások már annyira előrehaladtak, hogy az istentiszteletek rövid idő múlva ismét a templomban lehetnek. Benedek Gábor lelkész a közelben töltött néhány napot leszámítva, helyén maradt, Csongvay Árpád h. énekvezér-tanítóval együtt. A híveket ért nagy anyagi veszteség az egyházközség életére is kihatással van, de a lelkes, önfeláldozó vezetőség és gyülekezet kétségtelenül elhárít az útból minden átmeneti nehézséget.

Szentivánlahorfalván az egyházközség ingó és ingatlan vagyonban károkat szenvedett. A felfordulás napjaiban felelőtlen elemek az orgona alkatrészeit széthordták. Mátvás György lelkész elmenekült és még nem tért vissza állomáshelyére. Berde Béla énekvezér afia katonai szolgálatot teljesít s így a gyülekezet teljesen vezetőik nélkül maradt. A pásztor nélkül élő gyülekezet a látogatás alkalmával nagy hitbuzgóságról tett tanubizonyoságot. Főhatóságunk legközelebbiről intézkedni fog a lelkészkérdés megoldása ügyében. Püspöki kiküldött husvét elsőnapján istentiszteletet végzett az uzoni szórványban, ahol a kis gyülekezet élén Barabás Ferenc, egyházunk melegsívű pártfogója áll.

Nagyajtán Taar Géza lelkész és Gyulay Ilona tanítónő afiai helyükön maradtak. Gazdag Miklós igazgató-énekvezér afia nyár óta katonai szolgálatot teljesít. A hívek egyházhoz való ragaszkodása a látogatás során is meg nyilvánult, de a templomlátogatás nem kielégítő. Az állami iskolával semmilyen formában nem kolaboráló felekezeti iskola tanítónője, Gyulay Ilona nemes, önfeláldozó lélekről tett tanubizonyoságot azáltal, hogy az iskola mellett hosszú hónapokon keresztül fizetés nélkül is hűségesen kitartott. Vizsgálószték ennek az igazi prófétalelkű afiának hálás elismerését nyilvánította és ugyanakkor lelkész afiának is lelkiismeretes és eredményes vallástánításáért köszönetét fejezte ki.

Bölonben az unitárius hívek közül senki sem menekült el, ami elsősorban a prófétalelkű, fáradhatatlan lelkész, Rostás Dénes bátor helytállásának érdeme. Ennek az atyánkfianak páratlan buzgóságát és nagyszerű, minden irányba kiterjedő mukásságát eléggé dicsérni nem is lehet. Rövid otléte óta kézbe vette a hívek lelki és anyagi életének irányítását s az egész községnek, felekezetre való különbség nélkül, igazi szerető, gondviselő atyjává lett.

László Ferenc énekvezér-igazgató afia éppen a napokban tért haza hosszú katonai szolgálatából. Távollétében László Ferencné és Téglás Józsefné tanítónő afiai fokozott buzgalommal végezték nehéz feladatukat.

A fentti egyházközségeken kívül püspöki kiküldött Barót, Felsőrákos és Vargyas egyházközségeit is meglátogatta.

Baróton lelkész és több hívünk elmenekülésével az egyházi élet hosszabb időre megbénult. A kevésszámú, de buzgó hívek lelki gondozását jelenleg felsőrákosi esperes afia végzi.

Vargyason nagyon szomorú látványt nyújtott az elmenekült lelkész, Kádár Lajos kiürített lakása és lelkészi irodája. Elveszték a többszáz évre visszamenő,

pótolhatatlan anyakönyvek, a muzeális értékű úrvacsorai kelyhek, stb., stb. A vezetők nélkül maradt községben több hónapon át egyházi és lelki tekintetben szomorú állapot uralkodott. Nehány hónap elteltével aztán átvette az egyházi élet irányítását Dimény András lelkész afia, aki nagy odaadással fogott a munkához és néhány hét alatt az egyházközségben életet és rendet teremtett. Amidőn ezt a tényt megelégedéssel vesszük tudomásul, meg kívánjuk említeni, hogy főhatósági kiküldött az énekvezéri teendőket szívességből ellátó Felcser Lukácsné afiának hála köszönetét fejezte ki.

A körút utolsó állomása *Felsőrákos* volt, ahol Kelemen István esperes-lelkész és Asztalos Ferenc énekvezér afiai

rövid tájékoztatást adtak a helyzetről. Ennek alapján megállapítottuk, hogy az egyházi élet a régi mederben folyik tovább, de a templomlátogatás egyáltalában nem kielégítő, annál inkább, mert régebben ez az egyházközség templomlátogatásáról volt híres. Reméljük, hogy az egyházközség régi jó hírnevét a legközelebbi időkben ismét visszanyeri s a hívek buzgósága ezentúl csak erősödni fog.

Gyülekezeteink közös nagy problémája jelenleg az, hogy rengeteg férfi van még mindig távol. Imádkozzunk minden kedves hittestvérünk mielőbbi szerencsés hazatéréséért.

Isten áldása legyen a meglátogatott egyházközségeken, a gyülekezetek vezetőin és minden egyes tagján.

Dr. Kovács Lajos.

Unitárius egyházi élet Magyarországon

A háborus cselekmények eltávolodása és a közben megkötött fegyverszüneti szerződések a két országrész unitáriuságának életét új és szabad levegőben elindította boldogabb jövő felé.

A magyarországi unitáriusság egyházi tanácsosai 1945 március 13-án Budapesten főgondnok elnöke alatt ülést tartottak s az egyház ügyei vezetését e területen, mint a Magyarországi Unitárius Egyház Intéző Bizottsága átvették.

Ez az ideiglenes egyházi szervezet intézi ma is a magyarországi unitáriusság egyházi életének irányítását. Az április 19-én megtartott Intéző Bizottsági ülés új tagok választásával kiegészítette magát, kiknek soraiban a mai magyar közélet jelesei közül is többen helyet kaptak az egyházi ügyek vezetésében, köztük Bartók Béla nemzetgyűlési képviselő, a világhírű zeneszerző és dr. Supka Géza nemzetgyűlési képviselő, a Magyar Nemzeti Múzeum elnöke. Az Intéző Bizottság megállapította, hogy az egyház ügyeinek folyamatos vezetése megkívánja, hogy a végrehajtó hatalom szűkebbkörű és gyakrabban ülésezni tudó szerv kezébe tétessék le s megalakította a Magyarországi Unitárius Egyház budapesti Képviselő Tanácsát. E K. Tanács tagjai a következők: Egyházi elnök: Szent-Iványi Sándor, világi elnök dr. báró Daniel Gábor köri felügyelő gondnok. Az egyházi tisztségekre az alábbiakat választották meg: egyházi titkár: Ferencz József, egyházi jogtanácsosok: dr. Kozma Jenő és dr. Gyarmathy László ügyvédek, egyházi pénztárnok: dr. Bölöni András; egyesített állandó bizottság elnöke: dr. Benczédi László. Választott tagok: Kovács Kálmán, dr. Bródy László, Barabás István, Gyórfy István, dr. Lázár János, dr. Mikó Tibor, Malasits Géza, dr. Supka Géza, dr. Szent-Iványi József, dr. Veress

Gábor. Az Egyházi Képviselő Tanács Kolozsvárt április havában tartott ülésében a tett kényszerű intézkedéseket tudomásul vette.

A Képviselő Tanács már több ízben ülésezett, foglalkozott a földreform egyházi vagyont érintő kérdéseivel és rendezte az egyház és állam közötti viszonyt. Az állam egyelőre régi összegében újra folyósítja a kongruát és a dologi kiadások fedezésére szükséges összegeket. Megalkotta az egyházi igazoló bizottságot, mely június hó folyamán végzi el feladatát s intézte az egyházközigazgatás összes felmerülő kérdéseit.

Templomaink közül a két budapesti templomot magában foglaló Koháry- és Hőgyes-utcai székházaink bombatámadás következtében súlyos károkat szenvedtek. Mindkét helyen a templomot magát hála Istennek, csak kisebb károk érték, úgy, hogy mindkettőben megtarthatók az istentiszteletek. Vidéki templomaink közül a debreceni az őszi bombatámadás következtében megsérült, a pestszentlőrinci és polgárdii templomok a téli ostrom idején szenvedtek károkat.

Lelkészeink már mindenütt visszatértek állomáshelyeikre és folytatják a kényszerűen félbenmaradt munkát. A vidéki gyülekezetekben lelkész távolléte idejében házi istentiszteleteket tartottak.

A megújhodott demokratikus magyar társadalomban unitárius egyházunk hívei közül többen jutottak előkelő vezetőszerephez. A nemzetgyűlés tagjai lettek: dr. Bartók Béla, a világhírű zeneszerző, dr. Supka Géza, a neves társadalompolitikus és *Szent-Iványi Sándor* budapesti lelkész. Dr. Supka Gézát kinevezték a Magyar Nemzeti Múzeum elnökévé s egyben a „Világ” c. napilap főszerkesztője. Szent-Iványi

Sándor a Polgári Demokratapárt ügyv. alelfőke és dr. Supka Gézával együtt e párt kiküldöttként tagja a budapesti „Nemzeti Bizottság”-nak és tagja a budapesti városi törvényhatósági bizottságnak is.

Bíránk közül dr. Simándi Tamás a népbíróságok országos tanácsának elnöke, dr. Molnár Sándor táblabíró, a népbíróság mellé szervezett ügyészeg elnöke, dr. Gálfalvy Isván népbírósági tanácselnökök lettek.

Pásint Ödönt a miniszterelnökségen miniszteri tanácsossá, dr. Szent-Iványi Józsefet a belügyminisztériumba miniszteri o. tanácsossá nevezték ki.

Dr. Kemény Gábort, tordai gimnázium munk egykori jeles tanárát, a Keresztény Magvető régi munkatársát, választotta meg a budapesti Pedagógusok Szabad Szakszervezete elnökévé; Dr. Szombatfalvy György lett a budapesti tankerület főigazgatója.

Malasits Géza képviselő, a Szakszervezeti Központban, Fodor József jónévű költő a Kommunista Pártban tölt be vezető tisztséget.

Daniel Gábor báró dr. világi elnök az ügyvédi kamara igazoló bizottságban visz vezető szerepet.

A közellátásügyi minisztérium államtitkára dr. Mátéffy Géza, ősi székely családból származó hívünk lett.

A legfiatalabb nemzedék tagjai közül dr. Gyallay-Pap Domokost a külügyminisztériumba nevezték ki fogalmazónak.

Nagy Arpádné, sz. László Anna, úrmösi egyházközségünk ny. énekvezér-tanítójának hitvese Budapesten elhunyt. Halálát egyedül maradó férjén kívül gyermekei: Dr. Bölöni Andrásné, Nagy Panna, Ferenc Kovásznai állami tanító és Sándor, budapesti egyházközségünk énekvezére gyászolják. Élete utolsó éveit unokái nevelésével töltötte. Fáradságtalan, küzdelmes élete után legyen pihenése csendes, emléke áldott.

A kolozsvári Unitárius Női Felső Ipari Szakiskolába

beiratkozhatnak négy polgárit vagy gimnáziumot végzett 18 évet még be nem töltött leányok. Az iskola négy éves.

Elméleti tantárgyai ugyanazok, mint a felső kereskedelmi iskoláé.

Gyakorlati tárgyak: 1. női és férfi fehérnemű, ágynemű szabás-varrás; 2. női felsőruha szabás-varrás. 3. mindenféle iparművészeti munka készítése: ú. m. hímzések, kötés, horgolás, bőrdíszmunkák, fa- és porcellán festés, művirág, gyermekjáték készítés stb. 4. Fonás: len, kender- és gyapjú fonása kézzel vagy kézi fonógépeken. 5. Szövés: a) kézi szövés, háziszőttes, vászon- és gyapjúszőttes ruhaanyagok szövése, szőnyeg szövés.

b) Gépi szövés. Előtanulmány a gépi-szövésben való szakképzéshez.

Aki a négy évet sikeresen elvégezte, az a választott szakból mesterkönyvet kap, amely feljogosítja műhely vagy szalon nyitására, vagy még ugyanabban az évben a választott gyakorlati tárgyból szakiskolákban tanításra jogosító diplomát szerezhethet, ha pedig valakinek alkalma van rá, tovább tanulhat az Iparművészeti vagy Képzőművészeti Akadémián.

Jelentkezni lehet j. évi június 19-ig személyesen vagy levélben a kolozsvári Unitárius Kollégiumban levő Szakiskola helyiségében. Cím: Unitárius Női Felső Ipari Szakiskola igazgatósága Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 9. sz.

Szegénysorsú teológiai hallgatóink konviktusos díjainak rendezésére Főtiszteendő Püspök úr 2000 pengőt, Dr. Kiss Elek egyházi főjegyző afla pedig 500 pengőt adományozott.

Csifó Nagy László egyházi titkár és Dr. Szathmáry János egyházi jogtanácsos a kultuszminiszternél bemutatkozó látogatást tettek és megtárgyalták az egyházunkat érdeklő fontos kérdéseket. A kultuszminiszter egyházunk kiküldöttét jóindulattal biztositotta.

Kisgyörgy Tamás atyánkfíát, aki múlt év október óta Sepsiszentgyörgy polgármestere volt, Háromszék vármegye főispánjává nevezték ki.

Marosi Albert atyánkfíát a keresztúri járás főszolgabírájává nevezték ki. Mindkét atyánkfíát szeretettel köszöntjük.

Dr. Simén Dániel, teológiai tanár a Püspök úr meghívásából a pünkösti ünnepeken Brassóban végzett istentiszteleteket és a konfirmáló növendékeket is megáldásban részesítette.

Dr. Kovács Lajos teológiai tanár tordai egyházközségünket látogatta meg, ahol pünköst első- és másodnapján az ünnepléi istentiszteleteket végezte.

A Magyar Népi Szövetség kolozsvári országos kongresszusán egyházi vezetőink és híveink közül is többen vettek részt. A megyei beszámolók során Bende Béla kövendi lelkész a torda-aranyosmegyei és Kővári Jakab kénosi lelkész az udvarhelymegyei tagozatok működéséről tájékoztatták a kongresszus hallgatóit. Az országos nagybizottság tagjai közé lelkészeink közül Bende Bélát, Kővári Jakabot és Barabás Miklós nagyenyedi lelkész fiait választották meg.

Kovács Kálmán volt püspöki titkár, budapesti egyházközségünk gondnoka és Ferencz József lelkész, a Budapesten megalakult Egyházi Képviselő Tanács megbízásából kolozsvári egyházi központunknál látogatást tettek és az ottani egyházi élet alakulásáról beszámoltak.

Besztercei szörvényegyházközségünk, Dr. Kriza János gondnokkal az élén lelkész hiányában is tovább végzi hivatását. Az egyházközség tagjai egyelőre a református gyülekezet életébe kapcsolódtak be. Június első vasárnapján az istentiszteletet Dr. Kriza János fia végezte, aki a teljes elszigeteltség hónapjai idején a református és unitárius világi vezetőkkel karöltve irányította az istentiszteleteket.

Harrington Donald amerikai lelkész, Szánthó Vilma lelkész nő hitvese, a közelmúltban táviratban köszöntötte az erdélyi unitárius egyházat és biztosította a híveket az ottani unitáriusok rokonszenvéről.

Darkó Bálint oltszemi egyetemi hallgatót a kolozsvári tudományegyetemen államtudományi doktorrá avatták. Ifjú atyánkfíát szeretettel köszöntjük és életére Isten áldását kérjük.

Ijj Márkos Albert zenetanár és Kovács Éva házasságát a jóságos Isten fiúgyermekkel áldotta meg, aki a kereszttségben az Albert nevet fogja nyerni.

Imreh Domokos árkosai énekvezér-igazgató és Hadnagy Ibolya házasságából szintén fiúgyermek született. Mindkét újszülöttet a boldog szülőkkel együtt örömmel üdvözljük.

Szabédi László író atyánkfíát magyar nyelv- és irodalomból a kolozsvári tudományegyetemen doktorrá avatták. Amidőn kedves atyánkfíát e helyről is szeretettel köszöntjük magas kitüntetések alkalmából, tudományos, irodalmi és egyházunk érdekében is kifejtendő munkásságára Isten gazdag áldását kérjük.

*

Új szerkesztőbizottsági tagjaink figyelmébe. Lapunk első számában a szerkesztő északérdélyi egyházköreink egy-egy fiatal lelkészét a szerkesztő bizottságba való részvételre kérte fel, hogy a köreikben történő unitárius vonatkozású eseményekről időnként tudósításokat küldjenek. Tekintve, hogy azóta Északérdély és Délérdély egybekapcsolódott, szeretnénk az eddig elszigeteltségben élő délérdélyi híveinket is egyházunk vérkeringésébe minél teljesebb mértékben bevonni. Ezért a szerkesztő felkéri alábbi atyánkfíait, szerkesztőségi tagoknak: torda-aranyosi egyházkör: Lőrinczy Dénes, küllői kör: Lukács Sándor, felsőfehéri kör: Fülöp Árpád, dunatiszamenti egyházkör: Ferencz József. Szerkesztőbizottsági tagjaink szíves pártfogását szeretettel kéri a szerkesztő.

Szerkesztő: Dr. Kovács Lajos.

Szerkesztőbizottsági tagok:
Usongyay Lajos, Darkó Béla, Ferencz József, Fülöp Árpád, Gellérd Imre,
Kővári Jakab, Lőrinczy Dénes
és Lukács Sándor.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Egyes szám ára 60 Lei.

Előfizetési díj egy évre 600 Lei.

Minden pénz Márton Sámuel pénztáros Kolozsvár, Unitárius Kollégium címre küldendő.

Unitárius Közlöny. LV. évf. 3. szám.

Kiadóhivatal: Unitárius Kollégium,
Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 9. szám

Minerva, Kolozsvár 7689. F. v.: Kiss Márton íg.